

Titulació	Tipus	Curs
Antropologia Social i Cultural	OB	3

Professor/a de contacte

Nom : Maria Montserrat Clua Faine

Correu electrònic : montserrat.clua@uab.cat

Prerequisits

Aquesta assignatura no té prerequisits però s'espera que l'alumnat hagi cursat prèviament assignatures fonamentals del grau d'antropologia.

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Objectius

Assignatura obligatòria que forma part de la matèria de "Coneixement etnogràfic". S'imparteix al primer semestre de 3er curs del Grau d'Antropologia Social i Cultural i continua el procés de formació en coneixements i competències fonamentals del grau.

L'objectiu general és proporcionar un coneixement panoràmic dels estudis etnològics de l'àrea de l'Estat Espanyol com a escenari i com a objecte etnogràfic, en les seves dimensions regional, històrica i comparativa, a través de les figures, obres i temes més rellevants. Així mateix es pretén desenvolupar una mirada crítica cap a les diferents maneres com s'ha fet antropologia a Espanya i sobre Espanya, tenint en compte la relació amb el context històric i polític local i global.

L'assignatura està pensada per a proporcionar coneixement teòric i etnogràfic, competències i eines a l'alumnat per a la recerca i pràctica professional de l'antropologia en l'àmbit espanyol.

Resultats d'aprenentatge

- CM26 (Valorar de manera crítica els principis, valors i procediments que regeixen l'exercici de la professió.) Valorar de manera crítica els principis, valors i procediments que regeixen l'exercici de la professió.
- CM27 (Desenvolupar la capacitat d'anàlisi crítica i de síntesi mitjançant el treball amb el corpus etnogràfic i teòric de la disciplina.) Desenvolupar la capacitat d'anàlisi crítica i de síntesi mitjançant el treball amb el corpus etnogràfic i teòric de la disciplina.
- CM28 (Desenvolupar projectes de l'àmbit dels estudis culturals en entorns autònoms i en equip fent sevir la perspectiva crítica i analítica.) Desenvolupar projectes de l'àmbit dels estudis culturals en entorns autònoms i en equip fent sevir la perspectiva crítica i analítica.
- CM29 (Combinar coneixements etnogràfics per fer-los servir en la transmissió d'informació a un públic especialitzat.) Combinar coneixements etnogràfics per fer-los servir en la transmissió d'informació a un públic especialitzat.
- KM29 (Reconèixer la diversitat cultural a través de l'etnografia i avaluar de manera crítica els materials etnogràfics com a coneixement de contextos locals i globals i com a proposta de models teòrics.) Reconèixer la diversitat cultural a través de l'etnografia i avaluar de manera crítica els materials

- etnogràfics com a coneixement de contextos locals i globals i com a proposta de models teòrics.
- KM30 (Reconèixer el corpus etnogràfic detallat d'àrees geogràfiques amb capacitat crítica i d'anàlisi.) Reconèixer el corpus etnogràfic detallat d'àrees geogràfiques amb capacitat crítica i d'anàlisi.
- SM37 (Aplicar els conceptes antropològics a la comprensió de contextos etnogràfics regionals.) Aplicar els conceptes antropològics a la comprensió de contextos etnogràfics regionals.
- SM38 (Explicar la relació entre el coneixement etnogràfic i els processos històrics, locals i globals en l'estudi d'àrees culturals.) Explicar la relació entre el coneixement etnogràfic i els processos històrics, locals i globals en l'estudi d'àrees culturals.
- SM39 (Contrastar monografies etnogràfiques en clau comparativa.) Contrastar monografies etnogràfiques en clau comparativa.
- SM40 (Avaluar de manera crítica els materials etnogràfics com a proposta de models teòrics.) Avaluar de manera crítica els materials etnogràfics com a proposta de models teòrics.

Continguts

1. Introducció a l'objecte d'estudi: Antropologia dels Pobles d'Espanya
2. La història en i de l'antropologia espanyola
3. Del folklore a l'estudi del patrimoni cultural
4. Creences, religió i ritual
5. Sistemes econòmics i formes de producció i redistribució
6. Organització social, gènere i estructures de parentiu
7. Organització política i formes d'autoritat i poder
8. Identitats, grups i relacions interètniques

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Estudi i treball personal	30	1,2	CM27, KM29, KM30, SM37, SM38, SM39, SM40
Seminaris de discussió de textos o material audiovisual	12	0,48	CM27, KM29, KM30, SM37, SM38, SM39, SM40
Elaboració de treballs	30	1,2	CM26, CM27, CM28, CM29, KM29, KM30, SM37, SM38, SM40
Classes teòriques i pràctiques	38	1,52	CM27, CM29, KM29, KM30, SM37, SM38, SM39, SM40
Lectures	18	0,72	CM27, KM29, KM30, SM37, SM38, SM39, SM40
Sortides programades de complement formatiu	4	0,16	CM26, CM28, CM29, SM37, SM38
Tutories individuals i en grup	4	0,16	CM26, CM28, CM29, KM30, SM37, SM38, SM40

El protagonista en el procés d'ensenyament-aprenentatge és l'alumne/a. El seguiment de l'assignatura requereix de la seva implicació activa en l'aprenentatge i responsabilitat en tot el procés: treball autònom fora de l'aula, autoregulació en les activitats avaluatives, escolta activa i participació respectuosa a l'aula.

El Campus Virtual (CV) és l'espai oficial de comunicació de l'assignatura. És responsabilitat de l'alumnat entrar al CV i tenir actualitzat el seu perfil de correu electrònic per estar informat de les notícies i informacions que es vagin penjant durant el curs.

La metodologia implica el treball continuat a través de:

- Estudi i treball personal: recerca d'informació, ampliació del temari, lectura comprensiva de textos de lectura obligatòria, realització d'esquemes, mapes conceptuals i resums dels diferents materials treballats dins i fora

l'aula.

- Classes teòriques i pràctiques dirigides per la professora: classes magistrals, aula invertida i ús de material audiovisual.
- Seminaris de discussió de textos: sessions de debat de les lectures obligatòries i participació individual i/o en grup dins l'aula.
- Sortides: sortides programades a museus, espais o exposicions vinculades amb el contingut de l'assignatura.
- Elaboració i presentació de treballs: cerca de documentació; elaboració, redacció i presentació de treballs; elaboració de pòsters i presentació pública dels treballs.

TUTORIES: Atenció a l'alumnat en tutories al despatx (o virtuals en casos justificats acordats prèviament), individuals o en grup. Els horaris d'atenció al despatx se'an indicats per la professora el primer dia a classe i estaran disponibles al CV.

COMUNICACIÓ AMB LA PROFESSORA: a través del correu del Campus Virtual.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè l'alumnat completi les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Realització de treballs	40%	0	0	CM26, CM27, CM28, CM29, KM29, KM30, SM37, SM38, SM40
Participació dins i fora l'aula	10%	3	0,12	CM26, CM27, CM28, CM29, KM29, SM37, SM40
Seminari de discussió lectures obligatòries	20%	9	0,36	CM26, CM27, CM29, KM29, KM30, SM37, SM38, SM39, SM40
Proves escrites	30%	2	0,08	CM27, CM29, KM29, KM30, SM37, SM38, SM39, SM40

FUNCIONAMENT SISTEMA D'AVALUACIÓ:

Al principi de curs es lliurarà el cronograma amb les dates de lliurament parcials i finals del treball, de les discussions a classe de les lectures obligatòries, les dates previstes per les sortides als museus i la data de realització de l'examen. També es lliurarà el llistat de les lectures obligatòries, que estaran disponibles en format PDF al Campus Virtual.

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, la professora informarà l'alumnat (a l'aula i via Campus Virtual) del procediment i data de revisió de les qualificacions.

AVALUACIÓ CONTINUADA:

L'avaluació de la assignatura s'entén com un procés continu i progressiu, que s'estén durant tot el període lectiu i es desenvolupa a partir de la realització de diferents activitats d'avaluació:

- Examen (30% de la nota final. Cal aprovar l'examen per a fer la mitjana amb la resta de notes): examen escrit sobre tot el contingut treballat al llarg del curs dins i fora l'aula.
- Treball (40% de la nota final): elaboració d'un treball en grup sobre un tema escollit per l'alumnat que

compon el grup. El treball inclou una part teòrica (lectura i anàlisi d'una monografia etnogràfica) i una part pràctica (una observació i una entrevista) i es presentarà en forma del treball escrit i en format pòster, que serà exhibit públicament a la Facultat a final de curs.

El treball inclou diversos lliuraments parcials i és imprescindible que els grups facin les tutories al despatx que indiqui la professora per tal d'assegurar una bona elecció del tema i de l'etnografia escollida, així com el desenvolupament correcte de la part etnogràfica. La nota final del treball serà individualitzada, ja que es tindrà en compte tant la part realitzada col·lectivament com les evidències individuals del procés de cada estudiant en la realització del treball, que inclou l'assistència a les tutories de grup i a la presentació pública del pòster.

- Seminari de lectures (20% de la nota final): discussió a l'aula de textos de lectura obligatòria. Les evidències sobre la participació seran la suma de les aportacions escrites portades fetes a casa i les realitzades durant la participació en el seminari a l'aula.

- Participació a l'aula (10% de la nota final. Aquest mòdul no és recuperable): realització d'activitats pràctiques (debats, visionats de vídeos, exercicis...) dins i/o fora de l'aula. Les evidències sobre la participació seran les aportacions escrites derivades de les activitats realitzades. Paral·lelament es programaran sortides voluntàries a museus que podran servir per complementar o pujar la nota de la participació.

Si alguna persona vol fer l'avaluació continuada però té causes justificades que no li permetin assistir regularment a les activitats a l'aula haurà d'avisar la professora a principi de curs per buscar una fórmula alternativa d'avaluació de la participació.

AVALUACIÓ ÚNICA:

- Examen escrit (30% de la nota final. Cal aprovar l'examen per a fer la mitjana amb la resta de notes): examen escrit sobre tot el contingut treballat dins i fora l'aula.

- Treball (40% de la nota final): Elaboració d'un treball individual o en grup sobre un tema escollit per l'alumnat. El treball inclou una part teòrica (lectura i anàlisi d'un text etnogràfic) i una part pràctica (una observació i una entrevista), i es presentarà en forma del treball escrit i en format pòster, que serà exhibit públicament a la Facultat a final de curs. És imprescindible fer com a mínim una tutoria amb la professora per veure si es pot fer en grup o s'ha d'adaptar a fer-lo individualment, així com assegurar una bona elecció del tema, l'etnografia escollida i la part etnogràfica, ja que no hi haurà evaluació de lliuraments parcials abans del lliurament del treball final.

- Examen oral sobre les lectures obligatòries (30% nota final).

PROCEDIMENT DE RECUPERACIÓ:

Per tal de ser avaluable de l'assignatura, l'estudiant haurà d'haver estat prèviament avaluat de l'examen i el treball (AVALUACIÓ CONTINUADA) o bé lliurar i fer totes les proves previstes en el dia indicat per la professora (AVALUACIÓ ÚNICA).

Per superar l'assignatura cal obtenir una nota final mínima de 5, resultat de la mitjana de les notes de cada mòdul segons el seu percentatge, però cal aprovar l'examen amb una nota mínima de 5 per fer mitjana amb la resta de notes.

Si l'estudiant és avaluable però no aprova l'examen o el treball, els pot recuperar en la recuperació. La recuperació consistirà en un examen de la part suspesa. La participació no és recuperable.

Podrà optar a recuperació l'alumnat suspès que compleixi els criteris per ser avaluable i hagi obtingut una qualificació mitjana final mínima de 3,5.

En cas d'avaluació única s'aplicarà el mateix sistema de recuperació que per l'avaluació continuada.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Aquesta assignatura permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) exclusivament en tasques de correcció de textos o traduccions. L'estudiant ha de (i) identificar les parts que han estat generades amb IA; (ii) especificar les eines utilitzades; i (iii) incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i el resultat final de l'activitat. La no transparència de l'ús de la IA en aquesta activitat avaluable es considerarà falta d'honestetat acadèmica i comporta que l'activitat s'avaluï amb un 0 i no es pugui recuperar, o sancions majors en casos de gravetat.

Aquells actes d'avaluació en què hi hagi hagut irregularitats (còpia, mal ús de la IA, etc.) no són recuperables.

CONDICIONS PER A LA QUALIFICACIÓ "NO AVALUABLE"

L'estudiant rebrà la qualificació de "No avaluable" sempre que no hagi lliurat més del 30% de les activitats d'avaluació.

L'absència o lliurament fora de termini de les activitats d'avaluació sense una causa degudament justificada i acreditada significa que aquella activitat no serà avaluada. No s'acceptaran evidències d'avaluació que no s'ajustin als estàndards de format de les pautes i rúbriques de realització dels treballs.

Els estudiants d'intercanvi que demanin avançar un examen han de presentar al professor un document escrit de la seva universitat d'origen que justifiqui la seva sol·licitud.

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA GENERAL:

AGUILAR, Encarnación, FEIXA, Carles & MELIS, Ana: "Tradiciones y escenarios actuales de la Antropología en España", *Sociedad Española de Antropología*, Zaragoza, 1996.

AGUIRRE, Angel: *La Antropología Cultural en España*, Barcelona: P.P.U, 1986.

ANTA, José Luis: *Segmenta antropológica. Un debate crítico con la antropología social española*, Granada: Universidad de Granada, 2007.

CALVO, Lluís: *Historia de la Antropología en Cataluña*, Madrid: CSIC, 1997.

CARO BAROJA, Julio: *Los pueblos de España*, V.1 i 2, Madrid: Alianza ed., 2003 [1946].

CÁTEDRA, María: *Los españoles vistos por los antropólogos*, Gijón: Júcar, 1995.

ESCANDELL, Neus & TERRADAS, Ignasi (compl.): *Història i antropologia en la memòria d'Àngel Palerm*, Montserrat: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1984.

FERNANDEZ DE ROTA Y MONTER, José Antonio (dir.): *Las Diferentes Caras de España. Perspectivas de antropólogos extranjeros y españoles*, La Coruña: Universidade da Coruña, 1996.

FERNÁNDEZ MONTES, Matilde (coord.): *Etnología de las Comunidades Autónomas*, Madrid: CSIC, 1996.

GONZÁLEZ, Aurora & MOLINA, José Luis: *Abriendo surcos en la tierra*, Bellaterra: Publicacions de la UAB, 2003.

LISÓN, Carmelo: *Temas de Antropología española*, Madrid: Akal, 1976.

LISÓN, C.: Sobre antropología y antropólogos españoles, *Anales de la Fundación Joaquín Costa*, nº 10, 1993:237-250.

MONCÓ REBOLLO, Beatriz: "Culturas en España", en Kottak, *Una exploración de la diversidad humana con temas de la cultura hispana*, McGrall-Hill, 2000 (6ª edició).

NAROTZKY, Susana: *La antropología de los pueblos de España. Historia, cultura y lugar*, Barcelona: Icària, 2001.

ORTIZ, Carmen: *Mujeres y ciencia en España. Antropólogas entre la Segunda República y el franquismo*, Madrid: CSIC, 2023.

ORTIZ, Carmen & SÁNCHEZ, Luis Ángel (ed.): *Diccionario Histórico de la Antropología Española*, Madrid: CSIC, 1994.

PITT-RIVERS, Julian: "Los estereotipos y la realidad acerca de los españoles", en Cátedra, M. (ed.) (1991) *Los Españoles vistos por los antropólogos. Serie Antropología. Júcar Universidad*. Pp. 31-43.

PENA, María Jesús; HÉRNANDEZ, Elena & TÉLLEZ, Anastasia (eds.): *Maestras de la antropología en España: una aproximación a través del relato de vida*. Albolote, Granada: Editorial Comares, 2023.

PONS et al.: *Perspectivas de la Antropología Española*, Madrid: Akal, 1978.

PRAT, Joan (2023), *La vieja guardia de la antropología feminista*, Tarragona: Publicacions URV.

PRAT, Joan (coord.): "Investigadores e investigados: Literatura antropológica en España desde 1954", edición especial de *l'Arxiu d'Etnografia de Catalunya*, ITA: Tarragona, 1999.

PRAT, Joan & MARTÍNEZ, Angel: *Ensayos de Antropología Cultural. Homenaje a Claudi Esteva Fabregat*, Barcelona: Ariel, 1996.

PRAT et al.: *Antropología de los pueblos de España*, Madrid: Taurus, 1991.

RONZÓN, Elena: *Antropología y antropologías. Ideas para una historia crítica de la antropología española*. Oviedo: Pentalfa Ediciones, 1991.

SANMARTIN, Ricardo (coord.): *Antropología sin fronteras. Ensayos en honor a Carmelo Lisón*, Madrid: CIS, 1994.

VVAA: *Iberian Identity*, California: U.P., 1990.

VVAA: *Spanish Cultural Studies*, Oxford University Press, 1995.

ETNOGRAFIES TEMÀTIQUES:

* Del folklore a l'estudi del Patrimoni cultural

- DELGADO, Manuel et al. (2021), *¡Que no ens toquin els bous! Les festes de bous a les Terres de l'Ebre, entre la identitat i el conflicte*, Barcelona: Bellaterra

- BODÍ RAMIRO, Julio (2018), *De ferralla a patrimoni. El procés de patrimonialització industrial de les antigues instal·lacions siderometal·lúrgiques de Port de Sagunt (1984-2014)* València: Institució Alfons El Magnànim.

- FÀGREGAS OLVERAS, Bernat (coord.), (2018) *Entre el celler i la taverna. Un recorregut per les bodegues de barri de la ciutat de Barcelona*, Barcelona: Generalitat de Catalunya.

- CONTIJOCH, Marta & FABRÉ, Helena (eds.) (2017), *La ciutat de les fogueres. Els focs de Sant Joan i la cultura popular infantil de carrer a Barcelona*, Barcelona: Editorial Pol·len.

- ALONSO GONZALEZ, Pablo. *El antipatrimonio: fetichismo y dominacion en Maragateria*. Madrid: Editorial CSIC, 2017.

- ANTEBI, Andrés & PUJOL, Adrià (2008), *Entre el poder i la màscara. Una etnohistòria del Carnestoltes a Barcelona*, Barcelona: Generalitat de Catalunya.

- BESTARD, Joan (ed.) (2006): *Les Porteries a Barcelona: entre l'espai públic i l'espai privat*, Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura.

* Antropologia història i memòria oral

- FLORES MARTOS, Juan Antonio, LÓPEZ GARCÍA, Julián y ABAD GONZÁLEZ, Luisa (2025), *Rituales y vida en Castilla-La Mancha: Una etnografía actualizada (1901-2023)*. Almud. Ediciones de Castilla-La Mancha.

- CONDE, David, MARIANO, Lorenzo, SAMPEDRO, José Carlos (2023), *La comida de los años de posguerra*, Barcelona: Editorial Crítica.

- MORENO ANDRÉS, Jorge (2018), *El duelo revelado: la vida social de las fotografías familiares de las víctimas del franquismo*, Madrid: CSIC.

- ARICÓ, Giuseppe, MANSILLA, José A. & STANCHIERI, Marco Luca (coords.) (2016), *Barrios corsarios. Memoria histórica, luchas urbanas y cambio social en los márgenes de la ciudadneoliberal*, Barcelona: Editorial Pol·len.

- FERRÁNDIZ MARTÍN, Francisco (2014); *El pasado bajo tierra: exhumaciones contemporáneas de la Guerra Civil*, Barcelona: Anthropos.

- DELGADO, Manuel, PADULLÉS, Jofre & HORTA, Gerard (dirs.) (2012), *Lluites secretes. Testimonis de la clandestinitat franquista*, Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona.

- SANTAMARINA CAMPOS, Beatriz (2009): *Llàgrimes vora mar: guerra, postguerra i riuada al Cabanyal (1936-1957) a través de la memòria*, València: Universitat de València

--- (2010) *Hijos del mar, hijos de la tierra: historias de vida del Cabanyal-Canyamelar*, Alzira, Valencia: Germania.

- AYATS, Jaume (2008): *Cantar a la fàbrica, cantar al 'coro': Els cors obrers a la conca del Ter mitjà*, Vic: Eumo editorial.

- HORTA, Gerard (2001), *De la mística a les barricades. Introducció a l'espiritisme català del XIX dins el context ocultista europeu*, Barcelona: Editorial Proa.

- CASERO, Estrella (2000), *La España que bailó con Franco*, Madrid: Nuevas Estructuras.

- CHRISTIAN, Bill (1997): *Las visiones de Ezkioga. La Segunda República y el Reino de Cristo*, Barcelona: Ariel.

- COMAS D'ARGEMIR, Dolors et alt. (1990): *Vides de dona. Treball, família i sociabilitat entre les dones de classes populars, 1900-1960*, Barcelona: Serveis de Cultura Popular- Editorial Alta-Fulla.

- PORQUERES I GENÉ, Enric (2001): *L'endogàmia dels Xuetes de Mallorca. Identitat i matrimoni en una comunitat de conversos (1435-1750)*, Lleonar Muntaner, Palma de Mallorca.

* Sistemes econòmics i formes de producció i redistribució

- ARNHOLD, Anthony G.C. (2026), *Condiciones de vida en un pueblo castellano en los años setenta. Una etnografía en el contexto histórico y nacional*, Editorial: CSIC. Consejo Superior de Investigaciones Científicas: Madrid.

- SABATÉ MURIEL, Irene (2024), *Un lugar donde volver. Mujeres en lucha por una habitación propia*. Barcelona: Bellaterra.

- FRANQUESA, Jaume (2023): *Molinos y gigantes. La lucha por la dignidad, la soberanía energética y la transición ecológica*, Madrid: Errata naturae editores.

- MARIANO, Lorenzo; RIVERO, Borja; CONDE, David (eds.) (2023), *Antropología de la soledad. Teorías y etnografías contemporáneas*. Editorial: Tirant lo Blanch, València.

- CONTIJOCH, Marta i ESPINOSA, Horacio (eds.) (2019), *Manters. Morabitisme i comerç informal als carrers*

de Barcelona, Barcelona: editorial Bellaterra.

- ROBERTSON, A.F. (2016), *Regeneració rural a Catalunya. Mieres des dels anys 80 del segle XX*, Barcelona: Editorial Pol·len.
- FRANQUESA, Jaume (2010), *Sa Calatrava Mon Amour. Etnografia d'un barri atrapat en la Geografia de la capital*, Palma: Documenta Balear
- PUJADAS, Joan Josep, SORONELLAS, Montserrat & CASAL, Gemma (2007), *Cada casa és un món: família, economia i arquitectura a la Cerdanya*, Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació.
- FRIGOLÉ, Joan (2005), *Dones que anaven pel món: estudi etnogràfic de les trementinaires de la vall de la Vansa i Tuixent (Alt Urgell)*, Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura
- MARTÍNEZ VEIGA, Ubaldo (2004), *Trabajadores invisibles: precariedad, rotación y pobreza de la inmigración en España*, Madrid: Los Libros de la Catarata.
- SOLÀ i MAS, Jordi (2003), *La muntanya oblidada: economia tradicional, desenvolupament rural i patrimoni etnològic al Montsec*, Barcelona: Generalitat de Catalunya.
- ESTRADA I BONELL, Ferran (1998), *Les cases pageses al Pla d'Urgell: família, residència, terra i treball durant els segles XIX i XX*, Lleida: Pagès editors.
- BARRERA, Andrés (1990): *Casa, herencia y familia en la Cataluña rural. Lógica de la razón doméstica*, Madrid: Alianza Universidad.
- MARTINEZ VEIGA, Ubaldo (1989): *El otro desempleo. La economía sumergida*, Barcelona: Cuadernos Anthropos.
- CÁTEDRA, María (1989): *La vida y el mundo de los Vaqueiros de Alzada*, Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas.
- MÉNDEZ, Lourdes (1988): *"Cousas de mulleres": campesinas, poder y vida cotidiana: Lugo 1940-1980*, Barcelona: Anthropos.
- ITURRA, Raul (1988): *Antropología económica de la Galicia rural*, Xunta de Galicia.
- MARTÍNEZ VEIGA, Ubaldo (1985): *La ecología cultural de una población de agricultores*, Barcelona: Mitre.
- CÁTEDRA, Maria (1979): *Vaqueiros y pescadores. Dos modos de vida*, Madrid: Akal
- TERRADAS, Ignasi (1979): *Les Colònies industrials*, Barcelona: Laia.
- MIRA, Joan Francesc (1974): *Un Estudi d'antropologia social al País Valencià: els pobles de Vallalta i Miralcamp*, Barcelona: Edicions 62.
- MORENO, Isidoro (1972), *Propiedad, clases sociales y hermandades en la Baja Andalucía: la estructura social de un pueblo del Aljarafe*, Madrid: Siglo XXI de España editores.
- ACEVES, Joseph (1971) *Cambio social en un pueblo andaluz*, Barcelona: Barral, 1973.
- PITT-RIVERS, Julian (1954): *Un pueblo de la Sierra: Grazalema*, Madrid: Alianza Universidad, 1989.
- * Organizació social, gènere i estructures de parentiu
- ESTEBAN, Mari Luz, DAÑOBEITIA, Olatz y LUXÁN SERRANO, Marta (2025), *Sin permiso. Estudios feministas sobre el conflicto armado vasco*. Edicions Bellaterra: Manresa.
- FRIGOLÉ, Joan (2024). Llevarse la novia e irse con el novio. El sistema matrimonial de la cultura del sur.

Edicions de la Universitat de Barcelona: Barcelona.

<https://diposit.ub.edu/server/api/core/bitstreams/bae8f9f4-ff30-442b-9334-d525c512d28a/content>

- VIGO, Marta (2023): *Que em portin al circ! La figura de les dones i les dissidències barbudes*, editorial Manifest Llibres. Primer Premi ICA 2023.

- GUILLO, Miren (2023) *Sangre y resistencia. Políticas y culturas alternativas a la menstruación*, Manresa: Bellaterra Editorial.

- FERRERO, Raquel, COLOMINA, Clara (2021) *Fadrines: el procés de no casar-se en la societat tradicional valenciana*, València: Museu Etnològic de Valencia.

- MARTIN, Sarai (2021), *Singles, una aproximación a las fiestas para "solteros"*, Barcelona: Editorial Bellaterra.

- ENGUIX GRAU, Begonya (2019) *Orgullo, protesta, negocio y otras derivas LGBT*, Madrid: Doce calles.

- NUÑEZ GALVAN, Laura (2015), *Llevadores casolanes del segle XX. Pràctiques, coneixements i vivències d'un ofici*. Bellaterra: Edicions Bellaterra. Pròleg a càrrec de Dolores Juliano

- SOLER, Elena (2011), *Lactancia y parentesco. Una mirada antropológica*, Anthropos.

- SORONELLAS MASDEU, Montserrat (coord.) (2010), *Familias en la migración. Emociones, solidaridades y obligaciones en el espacio transnacional*, Barcelona: Icària editorial.

- RODRÍGUEZ, Dan (2004), *Migración y mestizaje hoy. Formación de matrimonios mixtos y familias transnacionales de población africana en Cataluña*, Barcelona: Publicacions UAB.

- JULIANO, Dolores (2004): *Excluidas y marginales: una aproximación antropológica*, Madrid: Cátedra.

- MEDEIROS, Regina de Paula (2000): *Hablan las putas. Fantasías y realidad en la prostitución: SIDA, prácticas sexuales y uso de preservativos*, Barcelona: Virus.

- JULIANO, Dolores (1992): *El juego de las astucias. Mujer y poder social alternativo*, Barcelona: Ediciones LaSal.

- BARRERA, Andrés (1990), *Casa, herencia y familia en la Cataluña rural. Lógica de la razón doméstica*, Madrid: Alianza Universidad.

- BESTARD, Joan (1986), *Casa y familia. Parentesco y reproducción doméstica en Formentera*, Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Baleàrics.

- BRANDES, Stanley (1980): *Metáforas de la masculinidad: sexo y estatus en el folklore andaluz*, Madrid: Taurus, 1991.

- BRANDES, Stanley (1975), *Migración, parentesco y comunidad. Tradición y cambio social en un pueblo castellano*, Madrid: CSIC, 2017.

* Organització política i formes d'autoritat i poder

- MANSILLA, José (2023), *Los años de la discòrdia. Del Modelo a la Marca Barcelona*, Apostroph, Edicions i Propostes Culturals, S.L.

- ORTEGA BOTELLA, Diego (2020) *Ciudadanos a pedales. El laberinto de la movilidad*, València: Institució Alfons El Magnànim.

- PORTELLI, Stefano (2016), *La Ciutat Horitzontal. Urbanisme i resistència en un barri de cases barates de Barcelona*, Barcelona: Generalitat de Catalunya.

- ROMANÍ, Oriol (2015 [1983]), *A tumba abierta. Autobiografía de un grifota*, Barcelona: Libros de Ítaca.

- URLA, Jacqueline (2012), *Reclaiming Basque. Language, Nation, and Cultural Activism*, Reno: University of

Nevada Press.

- URIBE I VILARRODONA, Joan (2011): *El costat fosc: diari de camp d'un cotxe patrulla dels mossos d'esquadra*, Barcelona: Cossetània edicions.
- ALLAND, Alexander & ALLAND, Sonia (2011): *Catalunya. One nation, two states: un estudi etnogràfic de la resistència no violenta a l'assimilació*, Barcelona: Pol·len, 2011
- GONZÁLEZ ABRISKETA, Olatz (2005): *Pelota vasca: un ritual, una estètica*. Bilbao, Muelle de Uribarte Editores.
- LLOBERA, Josep Ramón (2003): *De Catalunya a Europa: fonaments de la identitat nacional*, Barcelona: Empúries.
- DELGADO, Manuel (coord.) (2003), *Carrer, festa i revolta. Els usos simbòlics de l'espai públic a Barcelona (1951-2000)*, Barcelona: Generalitat de Catalunya
- FEIXA, Carles, (1998), *De jóvenes, bandas y tribus*, Barcelona: Ariel.
- BALLESTER, Baltasar (1997): *El nacionalisme profètic dels catalans (o la prostitució de la Ramoneta)*, Tarragona: El Mèdol.
- ANTA FÉLEZ, José Luis (1990), *Cantina, garita y cocina: estudio antropológico de soldados y cuarteles*, Madrid : Siglo Veintiuno.
- OTEGUI, Rosario (1990): *Estrategias e identidad. Un estudio antropológico sobre la provincia de Teruel*, Teruel: Instituto de Estudios Turolenses, Diputación Provincial.
- ZULAIKA, Joseba (1990): *Violencia vasca. Metáfora y sacramento*, Madrid: Nerea.
- CÁTEDRA, María (1988): *La muerte y otros mundos. Enfermedad, suicidio, muerte y más allá entre los Vaqueiros de Alzada*, Madrid-Gijón: Júcar Universidad.
- McDONOUGH, Gary (1988): *Las buenas familias de Barcelona. Historia social del poder en la era industrial*, Barcelona: Ediciones Omega.
- BARRERA, Andrés (1985): *La dialéctica de la identidad en Cataluña: un estudio de antropología social*, Madrid : Centro de Investigaciones Sociológicas.
- * Identitats, grups i relacions interètniques
- CASANOVA, Eugeni (2016), *Els Gitanos catalans de França : llengua, cultura i itineraris de la gran diàspora*, Barcelona: Pagès Editors.
- LAGUNAS, David (2005) *Los tres cromosomas: modernidad, identidad y parentesco entre los gitanos catalanes*, Granada: Comares.
- CARRASCO, Silvia (coord.)(2004): *Immigración, contexto familiar y educación*, Bellaterra: UAB, Institut de Ciències de l'Educació.
- ARAMBURU, Mikel (2002): *Los otros y nosotros. Imágenes del inmigrante en Ciutat Vella de Barcelona*, Madrid: Ministerio de Educación.
- AZURMENDI, Mikel (2001): *Estampas de El Ejido: un reportaje sobre la integración del inmigrante*, Madrid : Taurus, 2001
- MARTÍNEZ VEIGA, Ubaldo (2001): *El Ejido: discriminación, exclusión social y racismo*, Madrid: Libros de la Catarata.
- (1997): *La integración social de los inmigrantes extranjeros en España*, Madrid: Editorial Trotta.

- KAPLAN, Adriana (1998): *De Senegambia a Catalunya: Procesos de aculturación e integración social*, Barcelona: Fundació "La Caixa".
- CALVO, Tomás (1988): *Los racistas son los otros. Gitanos, Minorías y Derechos Humanos en los Textos Escolares*, Madrid: Editorial Popular.
- (1989): *¿España racista? Voces payas sobre los gitanos*, Barcelona: Anthropos.
- CÁTEDRA, María (1988): *La muerte y otros mundos. Enfermedad, suicidio, muerte y más allá entre los Vaqueiros de Alzada*, Madrid-Gijón: Júcar Universidad.
- LAUB, Eva y Juan F. (1987): *El mito triunfante. Estudio antropológico social de los Chuetas mallorquines*, Palma de Mallorca: Miguel Font Editor.
- MOORE, Kenneth (1987): *Los de la calle. Un estudio sobre los chuetas*, Madrid: Siglo XXI.
- ARDÉVOL, Elisenda & DEL PINO, M.D. (1987): *Antropología urbana de los gitanos de Granada. Un estudio desde la Antropología aplicada al trabajo social*, Granada: Ayuntamiento de Granada.
- SAN ROMÁN, Teresa (1986): *Gitanos de Madrid y Barcelona. Ensayos de Aculturación y Etnicidad*, Bellaterra: Publicaciones de Antropología Cultural de la UAB.
- (1986): *Entre la marginación y el racismo. Reflexiones sobre la vida de los gitanos*, Madrid: Alianza Universidad.
- BARRERA, Andrés (1985): *La dialéctica de la identidad en Cataluña: un estudio de antropología social*, Madrid : Centro de Investigaciones Sociológicas.
- FERNANDEZ MARTORELL, Mercedes (1984): *Estudio antropológico: una comunidad judía*, Barcelona: Mitre.
- SAN ROMÁN, Teresa (1976): *Vecinos gitanos*, Madrid: Akal.
- * Creences, religió i ritual
- GUILLÓ ARAKISTAIN, Miren (2023), *Sangre y resistencia. Políticas y culturas alternativas de la menstruación*, Manresa: Bellaterra Edicions
- CONTIJOCH, Marta, BUCAR, Marisol, SANMARTÍ, Núria (2021), *Baye Fall. Expressions de l'Islam senegalès a Barcelona*, Barcelona: Pol·len edicions.
- LUNDSTEEN, Martin (2022), *La mezquita contestada. Islamofobia, racismo y capitalismo*, Barcelona: Bellaterra edicions.
- VIGNA VILCHES, Sibila & BADIA GIMÉNEZ, Victòria (2018), *Transitant l'invisible. Etnografies fantasmals a la Catalunya contemporània*, Barcelona: Editorial Pol·len.
- MORERAS, Jordi (Coord.) (2017) *Diàspores i rituals El cicle festiu dels musulmans de Catalunya*, Barcelona: Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya, Temes d'Etnologia de Catalunya nº28. Diponible el pdf a internet.
- MORERAS, Jordi & SOLÉ, Ariadna (2014): *Espais de mort i diversitat religiosa. La presència de l'islam als cementiris i tanatoris catalans*. Barcelona: Publicacions de la Generalitat de Catalunya, Estudis sobre el Patrimoni Etnològic de Catalunya nº5. Disponible el pdf a internet.
- VALLVERDÚ, Jaume (2001), *El Cant de la devoció: un estudi antropològic sobre els Hare Krisna*, Tarragona: Arola.
- HORTA, Gerard (2001), *De la mística a les barricades. Introducció a l'espiritisme català del XIX dins el context ocultista europeu*, Barcelona: Editorial Proa.

- MORERAS, Jordi (1999) *Musulmanes en Barcelona: Espacios y dinámicas comunitarias*, Barcelona; CIDOB.
- DELGADO, Manuel (1986), *De la muerte de un dios. La fiesta de los toros en el universo simbólico de la cultura popular*, Barcelona: Península.
- CARO BAROJA, Julio (1996): *Las brujas y su mundo*, Madrid: Alianza.
- LISÓN TOLOSANA, Carmelo (1979): *Brujería, estructura social y simbolismo*, Madrid:Akal.
- DOUGLASS, William A. (1969): *Muerte en Murélaga. El contexto de la muerte en el País Vasco*, Barcelona: Barral, 1973[Nova versió, 2003: Alberdania, Irun].
- CHRISTIAN, William A. (1972): *Religiosidad popular: Estudio antropológico de un Valle Español*, Madrid: Tecnos, 1978.

Programari

Ús del Campus Virtual Moodle.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre.
A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través d'aquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Tipus de docència	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(TE) Teoria	1	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Català	primer quadrimestre	matí-mixt